

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYCZNO - WYCHOWAWCZY
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

„Dorastanie do wartości”

*„...W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek
stawał się coraz bardziej człowiekiem ...”*

Jan Paweł II

**Szkoła Podstawowa nr 1
im. Mariusza Zaruskiego
w Gdańsku**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. Szkolny program wychowawczy – podstawa prawna	5
2. Cele, misja i wizja szkoły	7
3. Diagnoza wychowawcza	9
4. Program wychowawczy szkoły	10
4.1. Koncepcja programu „Dorastanie do wartości”	10
4.2. Główne cele wychowania i profilaktyki	11
4.3. Program wychowawczy	12
5. Szkolny program profilaktyki	18
5.1. Zachowania ryzykowne i ich przyczyny.....	20
5.2. Założenia programu.....	23
5.3. Cele programu.....	25
5.4. Treści programu profilaktyki ze wskazaniem adresata.....	27
5.5. Strategie i metody realizacji programu profilaktycznego.....	28
5.6. Szczegółowy plan działań profilaktycznych	29
5.7. Procedura ewaluacji.....	34
6. Podmioty współpracujące ze szkołą.....	35

WSTĘP

Cele i powinności wychowawcze wynikające ze Statutu Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mariusza Zaruskiego w Gdańsku.

Szkoła spełnia funkcje: kształcącą, wychowawczą, opiekuńczą, kompensacyjną, kulturotwórczą, tworząc warunki do wielostronnego rozwoju uczniów (intelektualnego, emocjonalnego, moralno - społecznego, estetycznego i fizycznego).

Szkoła uczy wykorzystania uzyskanej wiedzy w życiu codziennym, rozwija zainteresowania i uzdolnienia, przygotowuje do świadomego kierowania własnym rozwojem oraz dokonania wyboru dalszej drogi kształcenia.

Kształcenie i wychowanie ma na celu:

- uczenie miłości do ojczyzny poprzez: poszanowanie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, godła i symboli narodowych, poznania teraźniejszości i przeszłości kraju, budzenie szacunku do postępowych tradycji narodu polskiego, jego kultury, literatury i języka,
- wychowanie do pokoju, kształtowanie postaw mających na celu czynienie dobra,
- przygotowanie do życia w rodzinie, społeczeństwie, szkole i środowisku, nabywanie umiejętności spełniania powinności wzorowego ucznia, dobrego kolegi, odpowiedzialnego członka rodziny i pracownika, wzorowego obywatela,
- przygotowanie do aktywnego i twórczego uczestnictwa w kulturze, nauce, kształtowanie wrażliwości na piękno, wzbogacanie doznań potrzeb estetycznych, rozwijanie własnych uzdolnień artystycznych,
- włączenie uczniów do działań służących ochronie środowiska, uświadomienie im roli i zadań człowieka w kształtowaniu środowiska,
- rozwijanie kultury i sprawności fizycznej, kształtowanie nawyków uprawiania sportu i innych form aktywnego odpoczynku.

Uczeń powinien być przygotowany do dalszej nauki, życia i pracy, w szczególności:

- rozwijania zdolności poznawczych, zainteresowań i uzdolnień,
- wyróżniania się wartościowymi cechami woli i charakteru: **godnością, uczciwością, samodzielnością, wytrwałością, obowiązkowością i wrażliwością,**
- opanowania umiejętności planowania i organizowania nauki, pracy i wypoczynku oraz uczestnictwa w pracy zespołowej, korzystania ze źródeł informacji, dostrzegania, formułowania i rozwiązywania problemów, dyskusowania i prezentowania własnych poglądów, przygotowania do samokształcenia, samokontroli i samooceny efektów pracy,
- doceniania znaczenia techniki i postępu technicznego dla rozwoju cywilizacji,
- sumiennej i rzetelnej pracy,
- nabywania niezbędnego doświadczenia, czynnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej, samorządu uczniowskiego i organizacji młodzieżowych, rodziny i środowiska,

- rozumienia i doceniania wartości własnego życia i zdrowia oraz przeciwstawiania się wszelkim przejawom demoralizacji i patologii społecznych.

1. SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZY - PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483),
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991, nr 120, poz. 526 ze zm.),
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe ((Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378),
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- Ustawa z dnia 13.01.2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw,
- Ustawa z dnia 09.03.2023 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Rozporządzenie MEN z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2015 r., poz.1113),
- Rozporządzenie MEN z dnia z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (tj. Dz. U. zDz.U. 2020 poz. 1309),
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej celu przeciwdziałania narkomanii (tj. Dz.U. 2020 r. poz. 1449),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 r., poz. 356),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tj. Dz.U. 2020 r. poz. 1280) wraz z przepisami uzupełniającymi z dnia 22 lipca 2022 r.,
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Rozporządzenia MEN w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tj. DZ.U. 2020 r., poz.1280),
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
- Narodowy Program Zdrowia.

2. CELE, MISJA I WIZJA SZKOŁY

WIZJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR1 W GDAŃSKU

Jesteśmy szkołą, która:

- stwarza warunki do wszechstronnego rozwoju ucznia,
- towarzyszy młodemu człowiekowi w procesie dorastania do wartości poprzez miłość, mądrość, prawdę, odpowiedzialność i dobro,
- wychowuje poprzez działanie, motywacje i wzorce,
- przygotowuje do dalszego etapu kształcenia,
- dba o wysoki poziom zajęć edukacyjnych,
- prowadzi w szerokim zakresie działania kół zainteresowań,
- stwarza warunki do pracy zespołowej,
- pobudza do aktywności, kreatywności, samodzielności,
- dba o partnerskie relacje między uczniami, nauczycielami, rodzicami, społecznością lokalną i szkołą,
- uczestniczy w inicjatywach związanych z budowaniem wspólnoty europejskiej.

MISJA SZKOŁY

Naszym celem jest organizowanie kształcenia o najwyższej jakości, wychowania ucznia odpowiedzialnego, twórczego, wrażliwego na dobro drugiego człowieka oraz świadomego dokonywania przez siebie wyborów opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości.

Wypełniając misję szkoła musi koncentrować się na:

- umożliwianiu uczniom nauki w sposób wydajny i efektywny,
- popieraniu wszelkich działań wspomagających proces uczenia się,
- tworzeniu atmosfery sprzyjającej partnerstwu, tolerancji i wzajemnej życzliwości,
- promowaniu postaw otwartości, aktywności i odpowiedzialności,
- tworzeniu partnerskiej wspólnoty nauczycieli, uczniów i rodziców.

CELE SZKOŁY

Cele i powinności wychowawcze wynikające z zadań ogólnych szkoły przyjęte do realizacji przez Szkołę Podstawową nr1 im. Mariusza Zaruskiego w Gdańsku.

Nauczyciele powinni dążyć do **wszechstronnego rozwoju ucznia** jako nadrzędnego celu pracy edukacyjnej.

Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczyciela zadań w zakresie **nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania**.

Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela.

Szkoła w zakresie **nauczania**, co stanowi jej zadanie specyficzne, zapewnia uczniom w szczególności:

- naukę poprawnego i swobodnego wypowiedzania się, pisanie i czytania ze zrozumieniem,

- poznawanie wymaganych pojęć i zdobywanie rzetelnej wiedzy na poziomie umożliwiającym co najmniej kontynuację nauki na następnym etapie kształcenia,
- dochodzenie do rozumienia, a nie tylko do pamięciowego opanowania przekazywanych treści,
- rozwijanie zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego,
- traktowanie wiadomości przedmiotowych, stanowiących wartość poznawczą samą w sobie w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie,
- poznawanie zasad rozwoju osobowego i życia społecznego,
- poznawanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej.

Nauczyciele w swojej pracy **wychowawczej**, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, powinni zmierzać do tego, aby uczniowie w szczególności:

- znajdowali w szkole środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym),
- rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
- mieli świadomość życiowej użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów szkolnych, jak i całej edukacji na danym etapie,
- stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc umiejętnie dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie i odpowiedzialność za innych, wolność własną z wolnością innych.
- poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie,
- uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako postawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych,
- przygotowywali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości oraz mieli możliwość doskonalenia się,
- kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów, umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

3. DIAGNOZA WYCHOWAWCZA

ANALIZA SYTUACJI I ŚRODOWISKA

Ocena rzeczywistości

Przyjęty przez naszą szkołę program wychowawczo-profilaktyczny wynika z oceny rzeczywistości społecznej w systemie wolnej gospodarki, otwartej konkurencji i kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych w przyszłym zawodowym życiu naszych uczniów. Zauważamy nasilający się kryzys duchowy, kulturowy, brak autorytetów i wszechobecność pseudo-autorytetów,

Coraz częściej spotykamy się z ogólnym przeświadczeniem uczniów, że tylko sukces za wszelką cenę ma rację bytu, a ten, kto go nie osiąga, jest bez wartości.

Charakterystyka środowiska szkolnego:

- uczniowie pochodzą z różnych środowisk społecznych (wykształcenie, status społeczny, zawód, zamożność),
- duża część uczniów to mieszkańcy Moreny,
- większość uczniów jest wyznania rzymsko – katolickiego,
- dzieci i młodzież bardzo zróżnicowana pod względem możliwości intelektualnych, motywacji do nauki, zainteresowań,
- duża ilość uczniów z dysfunkcjami (dysleksja, dysortografia, dysgrafia),
- uczniowie niepełnosprawni (na każdym poziomie nauczania - oddziały integracyjne),
- w szkole znajdują się również uczniowie z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo lub wymagających pomocy finansowej,
- w ostatnich latach przybywa dzieci z rodzin z doświadczeniem migracji i uchodźstwa (głównie z wschodniej granicy), którzy potrzebują dodatkowej pomocy i wsparcia na wielu poziomach (językowym, edukacyjnym, społecznym, rodzinnym, materialnym, terapeutycznym).

Środowisko osiedlowe:

- Osiedle Morena należy do gminy Wrzeszcz i jest typowym osiedlem wielkomiejskim.
- Na osiedlu znajduje się kilka szkół między innymi:
 - SP nr 2,
 - XX LO,
 - Prywatna Szkoła Muzyczna,
- Inne instytucje użyteczności kulturalnej i społecznej:
 - Spółdzielnia Mieszkaniowa,
 - Osiedlowy Dom Kultury
 - Klub Osiedlowy – Dom Sąsiedzki,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
- Na osiedlu znajdują się dwie parafie (prężnie działające na rzecz lokalnego środowiska).
- Środowiskowy Dom Samopomocy przy Fundacji „Sprawni Inaczej”.
- Gdańskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Promyk Nadziei”.
- Środowiskowe organizacje młodzieżowe – Zuchy i Harcerze.

4. PROGRAM WYCHOWAWCZY SZKOŁY

4.1 Koncepcja programu „Dorastanie do wartości”

WYCHOWANIE Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

PROFILAKTYKA Proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Wychowanie musi posilkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

**Wartościami na jakich opieramy proces wychowania i samowychowania dziecka są:
MIŁOŚĆ, MĄDROŚĆ, DOBRO, PRAWDA, ODPOWIEDZIALNOŚĆ, WOLNOŚĆ
I TOLERANCJA**

Wybraliśmy te wartości uniwersalne, które naszym zdaniem są wartościami pozwalającymi:

- osiągnąć wyznaczone cele w życiu,
- w życzliwej atmosferze funkcjonować w grupie,
- eliminować przejawy rasizmu i dyskryminacji,
- postrzegać piękno i dobro tego świata,
- rozbudzać poczucie przynależności regionalnej i narodowej.

Istotą programu „**DORASTANIE DO WARTOŚCI**” jest:

- 1) Porozumienie między rodziną i szkołą uwzględniające:
 - pierwszeństwo rodziców w wychowaniu dzieci,
 - skupienie aktywności na tych wartościach, które łączą rodzinę i szkołę.
- 2) Dokonywanie koniecznych zmian w programie, które zapewniłyby zgodne oddziaływanie wychowawcze.
- 3) Autentyczność wychowania rozumiana jako stała gotowość wspólnoty szkolnej do respektowania przyjętego systemu wartości.

Program zakłada trzy płaszczyzny wychowania:

- 1) Przez **działanie** rozumiane jako stwarzanie sytuacji dydaktyczno - wychowawczych, w których wychowankowie będą musieli wykazać się określonymi pożądanymi postawami.
- 2) Przez **motywację** uwzględniającą:
 - nagrody,
 - próg tolerancji,
 - konsekwencje.
- 3) Przez **poszukiwanie wzorców i autorytetów**.

4.2 Główne cele wychowania i profilaktyki:

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami dla bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.

2. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej.
3. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.
4. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia.

4.3 Program wychowawczy

Wychowanie dla zdrowia

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Wdrażanie do zasad zdrowego stylu życia, właściwych postaw wobec zdrowia swojego i innych.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie pogadanek i lekcji poświęconych zdrowemu stylowi życia, racjonalnemu odżywianiu, zachowaniu higieny osobistej. • Objęcie uczniów opieką pielęgniarską. • Zajęcia Fit Klasy. • Pozyskiwanie środków na dofinansowanie posiłków dla potrzebujących uczniów. • Realizowanie programów profilaktycznych np.: 6-10-14, Owoce w szkole i innych. • Zachowanie zasad higieny pracy przy komputerze zwłaszcza w przypadku nauki zdalnej. 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni Pielęgniarka szkolna</p>
Działania mające na celu zapobieganie chorobom.	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja zagrożeń związanych z chorobami cywilizacyjnymi. • Realizacja zaleceń związanych z ochroną zdrowia podczas zagrożenia epidemiologicznego. 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni Pielęgniarka szkolna</p>
Umiejętność organizowania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, udział w lokalnych konkursach i zawodach. • Korzystanie z propozycji lokalnych ośrodków kulturalnych i sportowych. • Podejmowanie działań dotyczących alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego. • Wspieranie inicjatyw organizacji uczniowskich. 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy Szkolni</p>
Dbanie o zdrowie psychiczne uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejskim Ośrodkiem Pomocy 	<p>Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele</p>

	<p>Rodzinie i innymi instytucjami wspierającymi wychowawczą funkcję rodziny.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indywidualne rozmowy psychologów/pedagogów szkolnych z uczniami. • Objęcie szczególną opieką dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, zaniedbujących dzieci, stosujących przemoc, przeżywających trudności. • Przygotowanie i realizacja godzin wychowawczych uwzględniających zajęcia dotyczące tematyki m.in. tolerancji oraz właściwej komunikacji międzyludzkiej, refleksji nad sobą, rozpoznawaniu emocji i uczuć, znajomości alternatywnych sposobów radzenia sobie z problemami i stresem. • Realizacja działań zawartych w Szkolnym Programie Wsparcia Ucznia po Pandemii COVID-19. • Zapobieganie kryzysom wychowawczym oraz niepowodzeniom szkolnym, podejmowanie działań służących wzmocnieniu i rozwijaniu potencjału ucznia. 	<p>Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni</p>
<p>Objęcie opieką uczniów z problemami zdrowotnymi, posiadających opinie i orzeczenia z poradni specjalistycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja zaleceń zawartych w dokumentacji ucznia dostosowana do jego indywidualnych potrzeb. • Okazywanie zrozumienia dla uczniów z problemami zdrowotnymi, np. poprzez organizowanie pomocy koleżeńskiej. • Znajomość aktualnych przepisów prawa oświatowego. • Konsultacje ze specjalistami z Poradni Psychologiczno – 	<p>Dyrekcja Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni</p>

	<p>Pedagogicznej, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz innych instytucji. wspierających rodzinę.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspomaganie rodziców i opiekunów w nawiązywaniu kontaktu z poradniami specjalistycznymi w kwestiach orzecznictwa i udzielania wsparcia. 	
--	---	--

Wychowanie patriotyczne

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Kształtowanie postaw patriotycznych, miłości i poszanowania ojczyzny, przywiązania do symboli narodowych oraz przynależności do narodu i środowiska lokalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki. • Udział w uroczystościach szkolnych. • Uroczyste obchody rocznic oraz wydarzeń historycznych i regionalnych. • Poszanowanie ceremoniału szkolnego. • Organizacja wyjść do miejsc związanych z ważnymi wydarzeniami historycznymi i kulturalnymi. • Przybliżanie sylwetek wybitnych Polaków poprzez imprezy okolicznościowe, lekcje wychowawcze. 	<p>Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni</p>
<p>Zapoznanie uczniów z zasadami funkcjonowania demokratycznego państwa i przygotowanie ich do działań na rzecz społeczeństwa oraz odpowiedzialności za własne czyny.</p>	<p>Stwarzanie uczniom możliwości współdecydowania o klasie i szkole.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja wyborów do samorządu szkolnego/klasowego. • Nauka zasad demokracji poprzez stosowanie metod aktywnego nauczania. • Udział w obchodach Dnia Praw Człowieka oraz Tygodnia Demokracji. 	<p>Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni</p>
<p>Edukacja ekologiczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w konkursach i działaniach ekologicznych 	<p>Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • (obchody Dnia Ziemi, segregacja śmieci na terenie szkoły). 	Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni
--	--	---

Wychowanie kulturalne

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Kształtowanie w uczniach wrażliwości na piękno i dobro w literaturze, muzyce i sztuce.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie zbiorowych wyjść do kina, teatru, muzeum, filharmonii, galerii, itp. • Udział w kulturalnym życiu szkoły poprzez uczestnictwo w konkursach, zespołach teatralnych. • Spotkania z autorami książek. • Prowadzenie lekcji bibliotecznych. 	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni
Poszerzanie zainteresowań wiedzą z różnych dziedzin nauki.	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie do poszerzania wiedzy poprzez udział w konkursach organizowanych na różnych szczeblach. • Praca z uczniem zdolnym. • Udział w szkolnych kołach zainteresowań. • Poszerzanie wiedzy przy użyciu nowoczesnych technologii. • Wprowadzanie Innowacji Pedagogicznych. • Program Laboratoria Przyszłości. 	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni
Rozwijanie ciekawości i wrażliwości na kulturę innych krajów i poszanowania odmienności w sferze wiary, upodobań, poglądów, tradycji itp.	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w programach wymiany uczniowskiej (Niemiecko-Polska Wymiana Uczniowska, ERASMUS+). • Otoczenie szczególną opieką uczniów z doświadczeniem migracji i uchodźstwa. 	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni
Kształtowanie u uczniów właściwego zachowania się w różnych sytuacjach.	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu radzenia sobie z własnymi emocjami. • Przeciwdziałanie przejawom agresji – rozwijanie postaw 	Dyrekcja Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni

	<p>tolerancji, współpracy, gotowości do dialogu i negocjacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie dla uczniów zajęć o tematyce poświęconej zasadom savoir – vivre. • Trening umiejętności reagowania w sytuacji stresowej (podczas egzaminów, prac klasowych). 	
--	---	--

Wychowanie prorodzinne

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Wychowanie w poszanowaniu wartości rodzinnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie”. • Stała współpraca z rodzicami uczniów w ramach ogólnoszkolnych zebrań i wywiadówek, indywidualnych spotkań i konsultacji z nauczycielami, psychologami i pedagogami szkolnymi. • Wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez organizowanie imprez np. festynów rodzinnych. • Angażowanie rodziców w życie szkoły i współdziałanie z dziećmi przy realizacji projektów np.: konkursowych, działalność Szkolnego Klubu Gier Planszowych. • Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji losowej, rodzinnej, życiowej oraz z doświadczeniem migracji i uchodźstwa. • Zapoznanie rodziców z dokumentami szkolnymi m.in. statutem Szkoły, Programem 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni</p>

	Profilaktyczno - Wychowawczym). <ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie wiedzy na temat praw i obowiązków dziecka w rodzinie. 	
--	--	--

Wychowanie duchowe i moralne

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Wspieranie uczniów w kształtowaniu samoświadomości moralnej oraz rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Udział uczniów w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno - społeczne Warsztaty z psychologiem/pedagogiem szkolnym i innymi specjalistami. Lekcje wychowawcze. Kształtowanie właściwej postawy w sytuacji przemocy i krzywdzenia innych. 	Wychowawcy Pedagodzy szkolni Pedagodzy specjalni Psycholodzy szkolni
Uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych osób.	<ul style="list-style-type: none"> Praca na rzecz Szkolnego Koła Wolontariatu. Objęcie szczególną pomocą uczniów/osób z niepełnosprawnością (klasy integracyjne, współpraca z Fundacją Sprawni Inaczej, obchody Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami). Organizowanie pomocy dla uczniów z rodzin ubogich, doświadczających kryzysu, straty. Dofinansowanie obiadów szkolnych. Zapoznanie uczniów z istniejącymi w środowisku lokalnym instytucjami działającymi na rzecz pomocy potrzebującym. 	Wychowawcy Nauczyciele Pedagodzy szkolni Pedagodzy Specjalni Psycholodzy szkolni

5. SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Profilaktyka rozumiana jest jako proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla zdrowia i życia człowieka (wg Zbigniewa Bronisława Gasia, 2001). Realizowana jest między innymi na gruncie szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym. Działania profilaktyczne mają na celu ochronę człowieka przed zagrożeniami i reagowaniem na nie. Obejmują eliminację lub redukcję czynników ryzyka wystąpienia zachowań niepożądanych oraz wzmacnianie czynników chroniących.

Szkoła jest miejscem realizacji działań z zakresu tzw. profilaktyki uniwersalnej, skierowanej do grupy niskiego ryzyka oraz w mniejszym zakresie profilaktyki selektywnej obejmującej swoim działaniem uczniów, których zachowanie nosi cechy dysfunkcjonalności.

Profilaktyka uniwersalna polega na promowaniu wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom współczesnego świata, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Szkolny program profilaktyki zawiera opis ogółu działań podejmowanych w celu ochrony młodzieży przed zaburzeniami w prawidłowym funkcjonowaniu i rozwoju oraz działań interwencyjnych podejmowanych w sytuacji pojawiających się zagrożeń.

Szkolny program profilaktyki obejmuje działania podejmowane podczas realizacji programów nauczania i *Programu wychowawczego szkoły*, gdy realizowane są ogólne zadania szkoły, a także działania specyficzne dla profilaktyki.

Program profilaktyki szkolnej został oparty o wcześniejszą diagnozę potrzeb i oczekiwań środowiska szkolnego, czyli uczniów, nauczycieli i rodziców.

PODSTAWA PRAWNA

- Statut Szkoły,
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483),
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 r., nr 120, poz. 526 ze zm.),
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378),
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.),
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2015 r., poz.1113),
- Rozporządzenie MEN z dnia z 6 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (tj. Dz. U. z Dz.U. 2020 r., poz. 1309),

- Rozporządzenie MEN z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej celu przeciwdziałania narkomanii (tj. Dz.U. 2020 r., poz. 1449),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 r., poz. 356),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 2277),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1654 z późn. zm),
- Ustawi z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. 2020 r., poz. 685),
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tj. Dz.U. 2019 r., poz. 2182),
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
- Narodowy Program Zdrowia,
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 r., nr 209 poz. 1245).

5.1 ZACHOWANIA RYZYKOWNE I ICH PRZYCZYNY

W tworzeniu programu profilaktycznego szkoły wyodrębniliśmy tzw. zachowania ryzykowne, które stanowią nieodzowny czynnik profilaktyki.

Zachowania ryzykowne (dysfunkcyjne, dysfunkcjonalne, problemowe) to różne działania człowieka zwiększające prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych dla niego konsekwencji psychologicznych, społecznych i zdrowotnych. Pełnią one podobną funkcję, jak zachowania konwencjonalne, czyli: służą zaspokajaniu potrzeb, realizacji celów rozwojowych i radzenia sobie z przeżywanymi emocjami. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez młodzież ma swoje różnorakie przyczyny, przebieg i konsekwencje dla jej rozwoju psychospołecznego, zdrowia i funkcjonowania w otoczeniu. Liczne badania wykazały, iż zachowania ryzykowne u młodych ludzi najczęściej ze sobą współwystępują, jedno może pociągać za sobą drugie, co więcej, zachowania dysfunkcyjne mogą się nawzajem zastępować w przypadku, gdy realizacja jednego z nich jest utrudniona lub niemożliwa.

Bardzo istotne dla pojawienia się w życiu młodej osoby zachowań ryzykownych jest występowanie i wzajemna relacja tzw. czynników ryzyka i czynników chroniących. Czynniki ryzyka to takie cechy, sytuacje i warunki otoczenia społecznego jednostki, które sprzyjają powstawaniu u niej zaburzeń i skłonności do zachowań ryzykownych. Natomiast tzw. czynniki chroniące to takie zjawiska, cechy i fakty z życia młodego człowieka, które stanowią rodzaj ochrony przed ryzykiem podejmowania zachowań ryzykownych, zwiększając odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. Są one różne dla różnych społeczności, ale można wyodrębnić pewne cechy wspólne dla pewnych grup czynników.

Przeprowadzona na podstawie ankiet, obserwacji, rozmów indywidualnych z uczniami, rodzicami i nauczycielami diagnoza najważniejszych czynników ryzyka oraz czynników chroniących w społeczności szkolnej umożliwiła stworzenie obrazu struktury tychże czynników i ich wzajemnej korelacji, która przedstawia się następująco:

Rodzaj zachowania ryzykownego	Przyczyny
Wulgaryzmy, brak kultury osobistej.	obyczaje środowiskowe, wzorce wyniesione z domu, chęć zaimponowania innym, wyraz buntu, manifestowanie dorosłości, wzorce propagowane w mediach, niewłaściwe relacje nauczyciel-uczeń, brak reakcji nauczyciela i innych dorosłych, ubóstwo językowe,

<p>Nieuzasadniona absencja szkolna.</p>	<p>trudności w nauce, presja rówieśnicza, brak zainteresowań, niemożność sprostania ambicjom rodziców i wymaganiom nauczycieli, nuda na lekcjach, brak dyscypliny, chęć zaimponowania innym.</p>
<p>Brak zainteresowania nauką.</p>	<p>niedostosowanie wymagań do potencjału uczniów, niejasne kryteria oceniania, jakość programów nauczania, brak motywacji do zdobywania wiedzy, osoba nauczyciela, nudne lekcje, negatywny wpływ grupy rówieśniczej, brak zainteresowania ze strony rodziców.</p>
<p>Palenie papierosów , e- papierosów, picie alkoholu, zażywanie innych środków zmieniających świadomość.</p>	<p>ciekawość, wpływ reklamy w mediach, wzorowanie się na dorosłych, sposób na odreagowanie napięć, moda, szpan, nuda, przekora, bunt, sytuacja domowa, negatywny wpływ grupy rówieśniczej.</p>
<p>Zachowania agresywne, w tym zachowania o charakterze cyberprzemocy.</p>	<p>negatywne wzorce, także w mediach, sposób na odreagowanie stresu, nawykowy sposób na rozwiązywanie konfliktów, chęć dominowania, zaistnienia w grupie, moda na agresję w grupie rówieśniczej, nieumiejętność radzenia sobie z problemami odpowiedź na prowokację.</p>
<p>Wczesna inicjacja seksualna, w tym skłonność do generowania negatywnych zachowań związanych z seksualnością w Internecie (sexting, grooming, korzystanie ze stron z treściami pornograficznymi).</p>	<p>niski poziom wiedzy i świadomości seksualnej, ciekawość, wpływ grupy rówieśniczej, moda na „dorosłość”, uległość, nie znajomość zachowań asertywnych, sytuacja domowa, poszukiwanie zaspokojenia ważnych potrzeb, psychologicznych – przynależności, bezpieczeństwa, uznania. rozwój techniczny i technologiczny,</p>

<p>Uzależnienia tzw. behawioralne, ze szczególnym uwzględnieniem e-uzależnień.</p>	<p>łatwa dostępność Internetu, komputerów, tabletów, telefonów komórkowych, wzorce społeczne i rodzinne, nuda i brak zainteresowań, podatność na wpływ grupy, obecność w sieci jako wyznacznik atrakcyjności interpersonalnej, niski poziom umiejętności interpersonalnych w relacji rzeczywistej z drugą osobą (próba nawiązania relacji zastępujących kontakt w realnym świecie).</p>
<p>Zachowania samobójcze.</p>	<p>zaburzenia zdrowia psychicznego, kłopoty szkolne i rodzinne, odrzucenie przez środowisko rówieśnicze, zaburzenia tożsamości, w tym płciowej, osamotnienie dziecka w środowisku życia i funkcjonowania.</p>

Do najważniejszych czynników chroniących, neutralizujących lub osłabiających wpływ czynników ryzyka, które zidentyfikowaliśmy w naszej społeczności szkolnej należą przede wszystkim:

- silne więzi emocjonalne z rodzicami, przyjaciółmi, osobami znaczącymi w życiu ucznia, wsparcie ze strony otoczenia, jasne reguły rodzinne i oczekiwania rodziców wobec dziecka, monitorowanie czasu wolnego dziecka, zaangażowanie w jego naukę i sprawy,
- duża motywacja osiągnięć i bogate zainteresowania, jasno określone cele, które młody człowiek chce osiągnąć,
- rozbudzanie ciekawości poznawczej, zainteresowanie nauką i własnym rozwojem,
- silne kompetencje osobowościowe umożliwiające radzenie sobie w sytuacjach trudnych, nowych, wymagających dojrzałości, odporności psychofizycznej, takie jak: wiara we własne siły, poczucie sprawstwa, adekwatna samoocena, umiejętności rozpoznawania własnych emocji i radzenie sobie z nimi, umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- regularne praktyki religijne – odwoływanie się do sfery duchowej uczniów, do rozwoju moralnego, wartościowania myśli i zachowań,
- ugruntowanie uniwersalnych norm i wartości oraz reguł życia społecznego – ukazywanie dzieciom i młodzieży jasnych zasad zachowania i ich wagi w relacjach społecznych, odwoływanie się do kwestii światopoglądowych w przypadkach wątpliwości egzystencjalnych, kryzysów rozwojowych etc.,
- działalność uczniów w szkolnych kołach zainteresowań oraz w różnych organizacjach pozaszkolnych minimalizująca zjawiska nudy, poszukiwania wrażeń, spełnienia, aprobaty społecznej, frustracji i rodząca poczucie sprawstwa, spełnienia, samorealizacji.

5.2 ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- 1) Profilaktyka rozumiana jako wszelkie działania podejmowane w celu zapobiegania niepożądanym procesom i zjawiskom, określanym jako przejawy patologii życia społecznego; jako system działań wzmacniających lub podtrzymujących różne, dodatnie społecznie postawy uczniów w toku wychowania, realizowana jest podczas działalności edukacyjnej szkoły, tj. w ramach godzin wychowawczych i w postaci różnych odrębnych zajęć profilaktyczno - edukacyjnych.
- 2) Tworzenie planu szkolnej profilaktyki zostało poprzedzone diagnozą potrzeb naszych uczniów, ich problemów, możliwości oraz uwarunkowań otoczenia, w którym funkcjonują.
- 3) U podstaw programu profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 1 w Gdańsku leży przekonanie, iż profilaktykę zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży stanowi każde działanie wychowawcze prowadzone w formie indywidualnej i grupowej, które ma na celu rozwijanie pozytywnych postaw uczniów wobec siebie, rówieśników i dorosłych i jest oparte o wartości uniwersalne, takie jak prawda, wolność, miłość, odpowiedzialność.
- 4) W ścisłym związku z ogólnymi założeniami programu pozostają treści wychowawcze zawarte w klasowych programach wychowawczych przygotowywane przez wychowawców klasy szczegółowe programy profilaktyczne realizowane w miarę aktualnych potrzeb szkoły przez realizatorów wewnętrznych i zewnętrznych.
- 5) Założenia programu są spójne z założeniami Szkolnej Polityki w przypadku krzywdzenia dziecka realizowanej w Szkole Podstawowej nr 1 im. Mariusza Zaruskiego w Gdańsku i opracowanymi przez szkołę procedurami reagowania na różne przejawy zachowań ryzykownych i nieaprobowanych społecznie, które mogą się pojawić na różnych etapach rozwoju.
- 6) Profilaktyka w naszej szkole powinna koncentrować się na wzmacnianiu czynników chroniących, w szczególności na:
 - rozwijaniu zainteresowań uczniów oraz przeciwdziałaniu niepowodzeniom szkolnym poprzez minimalizowanie czynników odpowiedzialnych za pojawianie się trudności edukacyjnych,
 - wspomaganiu rozwoju moralnego uczniów (wychowanie w poszanowaniu norm, wartości i autorytetów),
 - wspomaganiu rozwoju dojrzałych społecznie i emocjonalnie osobowości uczniów, dysponujących potencjałami sprzyjającymi radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych,
 - stwarzaniu uczniom możliwości przynależenia do pozytywnych grup rówieśniczych: kół zainteresowań, zespołów sportowych, muzycznych, minimalizujących pojawianie się nudy i frustracji jako czynników ryzyka sięgania po substancje zmieniające świadomość,
 - wspomaganiu rodziców w prawidłowym pełnieniu przez nich funkcji wychowawczych (działania zmierzające do wzmacniania więzi emocjonalnej między dziećmi a rodzicami), wyposażenie ich w umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych wychowawczo, a także w aktualną wiedzę na temat zagrożeń współczesnego świata i sposobów reagowania na nie. Za niezwykle ważną kwestię uznajemy podkreślanie wagi więzi i bliskości między rodzicami a ich dziećmi jako czynnika odgrywającego bardzo ważną rolę w procesie wychowania.

- 7) Działalność profilaktyczna szkoły pozostaje w ścisłym związku z działalnością profilaktyczną w środowisku lokalnym, gdyż odgrywa ono ważną rolę w kształtowaniu osobowości ucznia. Pomocne jest w kształtowaniu odpowiednich postaw moralnych i przygotowaniu wychowanków do właściwych wyborów życiowych.
- Aby profilaktyka odniosła właściwy skutek szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:
- a) Placówkami kulturalno – oświatowymi poprzez:
 - uczestnictwo w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym,
 - udział w konkursach organizowanych przez placówki kulturalno-oświatowe,
 - uczestnictwo w seansach filmowych o charakterze profilaktycznym.
 - b) Placówkami świadczącymi pomoc psychologiczno – pedagogiczną (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Gdańskie Centrum Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Dzieciom, Świetlica Środowiskowa przy Parafii Bożego Ciała „Promyk Nadziei”, Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”, Poradnia i Punkt Konsultacyjny Monar) poprzez:
 - pomoc uczniom przejawiającym trudności w zachowaniu i nauce,
 - pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych,
 - udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej,
 - udział w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez specjalistów.
 - c) Wymiarem sprawiedliwości (sąd, kuratorzy, Policja, Straż Miejska) poprzez:
 - współpraca z kuratorami Wydziałów Rodzinnych sprawującymi nadzór nad uczniami,
 - udział uczniów, rodziców i nauczycieli w zajęciach prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej na temat przeciwdziałania agresji i przestępczości, odpowiedzialności nieletnich za czyny karalne, zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „nowych narkotyków”, zachowań o charakterze cyberprzemocy.

5.3 CELE PROGRAMU

- Stworzenie warunków dla bezpiecznego funkcjonowania uczniów na terenie szkoły, pełnego rozwoju psychospołecznego wychowanków,

- stworzenie warunków dla powstania szkoły wolnej od zagrożeń współczesnego świata, posiadającej jasne i jednoznaczne normy, zasady współżycia oraz współdziałania społeczności szkolnej w procesie wychowania uczniów,
- opracowanie jednoznacznego i spójnego systemu radzenia sobie w sytuacjach zagrożeń na terenie placówki,
- zapobieganie poprzez odpowiednią działalność profilaktyczną takim uzależnieniom jak: uzależnienia chemiczne i uzależnienia behawioralne,
- zapobieganie przejawom negatywnych zjawisk związanych z niekontrolowanym i nieodpowiedzialnym korzystaniem z Internetu – hejtingowi, stalkingowi, sextingowi, groomingowi i innym,
- promowanie zdrowego stylu życia, ekologicznego podejścia do problematyki zdrowego odżywiania, wagi aktywności fizycznej w życiu człowieka, znaczenia wczesnego rozpoznawania chorób, dbałości o własny dobrostan psychofizyczny,
- kształtowanie właściwych, апробowanych społecznie form zachowania uczniów,
- utrwalenie postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój młodego człowieka, wszechstronny rozwój jego osobowości i potencjału,
- zmiana stereotypowych przekonań na temat stosowania środków zmieniających świadomość, wprowadzenie nowoczesnej wiedzy na ich temat i tzw. „nowych narkotyków” (dopalaczy).

Adresaci działań profilaktycznych nabędą należytą wiedzę i umiejętności w trakcie realizacji programu.

1. Uczniowie

a) *Cała społeczność szkolna:*

- uczniowie nabywają praktyczne umiejętności umożliwiające samostanowienie i obronę własnych praw, ze szczególnym uwzględnieniem asertywności, umiejętności radzenia sobie w sytuacji presji rówieśniczej, negatywnego wpływu grupy,
- nauczyciele integrują społeczność szkolną oraz stwarzają system wsparcia dla młodzieży, promują działania związane ze zdrowym stylem życia,
- uczniowie posiadają umiejętność podejmowania i realizacji własnych pomysłów oraz trenowania samodzielności,
- uczniowie zdobywają umiejętność efektywnej komunikacji, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie ze stresem,
- uczniowie potrafią budować pozytywny obraz własnej osoby, poczucia własnej wartości, adekwatnej samooceny,
- uczniowie pogłębiają i wzmacniają naturalne systemy wsparcia, tj.: koleżeństwo, przyjaźń, zaufanie i uczciwość w relacjach z innymi ludźmi,
- uczniowie zdobywają wiedzę i nabywają umiejętności dotyczące zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego.

b) *Grupa podwyższonego ryzyka:*

- uczniowie wykształcają postawy sprzyjające podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z zażywaniem alkoholu i środków odurzających,

- uczniowie rozwijają takie umiejętności interpersonalne jak: chronienie siebie w sytuacji nacisku grupowego, otwartość, empatia, umiejętność odreagowywania napięć i budowania udanych relacji z ludźmi,
 - uczniowie potrafią rozwiązywać problemy - określają różnice zdań, akceptują odmienności, poszukują rozwiązań,
 - uczniowie są przygotowani do radzenia sobie z trudnościami wieku młodzieńczego.
- c) *Grupa najwyższego ryzyka:*
- szkoła prowadzi monitorowanie ewentualnych przypadków eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi oraz ukazuje możliwości pomocy w specjalistycznych ośrodkach, grupach samopomocowych,
 - szkoła podnosi świadomość młodzieży odnośnie skutków używania środków zmieniających świadomość i podejmowania racjonalnych decyzji dotyczących ich zażywania,
 - nauczyciele ukazują możliwości stworzenia alternatyw w środowisku dla nadużywania alkoholu, narkotyków, a także innych destruktywnych zachowań,
 - uczniowie uczą się umiejętności radzenia sobie z własnymi emocjami oraz zachowaniami przemocowymi.

2. Rodzice

Wychowawcy klas lub pedagog/psycholog szkolny organizują spotkania ze specjalistami, na których:

- rodzice poznają motywy sięgania młodzieży po środki uzależniające,
- rodzice zdobywają rzetelne informacje i wiedzę o uzależnieniach oraz ich wpływie na funkcjonowanie organizmu,
- rodzice poznają możliwości rozpoznawania, czy ich dziecko zażywa/eksperymentuje z substancjami zmieniającymi świadomość
- rodzice poznają możliwości i miejsca pomocy dla osób uzależnionych,
- rodzice są wspomagani przez wychowawców i pozostałych nauczycieli w procesie wychowania dzieci. Pedagodzy wspierają rodziców w miarę ich potrzeb w procesie udzielania pomocy dzieciom, które eksperymentują z substancjami psychoaktywnymi.

3. Nauczyciele

- nauczyciele potrafią rozpoznawać wczesne objawy uzależnienia,
- nauczyciele poznają sposoby interwencji w sytuacjach spożywania przez uczniów alkoholu czy zażywania narkotyków,
- nauczyciele podnoszą swoje kompetencje wychowawcze związane z umiejętnością wczesnej diagnozy problemów osobowościowych, społecznych swoich wychowanków, tak, aby przeciwdziałać pojawianiu się zachowań niebezpiecznych.

5.4 TREŚCI PROGRAMU PROFILAKTYKI ZE WSKAZANIEM ADRESATA

1. Uczniowie (z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych ucznia oraz rodzaju grup ryzyka):

- urzeczywistnianie wartości i przestrzeganie norm społecznych,

- uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych, np.: umiejętności radzenia sobie ze stresem, nawiązywania i podtrzymywania dobrych kontaktów z ludźmi, odpierania presji otoczenia i grupy rówieśniczej itp.,
- rozwijanie umiejętności prowadzenia zdrowego trybu życia,
- motywowanie do podejmowania osobistych wyborów i postanowień przez uczniów,
- uczenie akceptowanych społecznie sposobów spędzania czasu wolnego,
- przekazanie rzetelnej i adekwatnej wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych.

2. Rodzice

- podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych rodziców (grupy edukacyjne i wsparcia),
- udział rodziców w określaniu kierunków działań profilaktycznych,
- udział rodziców w rozwiązywaniu konfliktów klasowych i szkolnych,
- pomoc rodzicom w rozwiązywaniu problemów dziecka.

3. Nauczyciele

- prezentowanie prawidłowych wzorców zachowań przez nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- podnoszenie wiedzy i doskonalenie kompetencji wychowawczych nauczycieli,
- rozwijanie umiejętności dobrej współpracy nauczyciele-rodzice,
- wyciąganie odpowiednich konsekwencji przez nauczycieli i innych pracowników szkoły wobec nieprawidłowych zachowań uczniów,
- podnoszenie umiejętności stosowania w praktyce procedur obowiązujących w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem Szkolnej Polityki Reagowania w Sytuacji Krzywdzenia Dziecka.

5.5 STRATEGIE I METODY REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

1. Strategie informacyjne (metody):

- pogadanka, inne formy spotkań informacyjno – edukacyjnych,
- spotkanie ze specjalistą,
- prezentacja filmów,

- praca w oparciu o tekst przewodni (książkę),
- prezentacja teatralna i parateatralna itp.

2. Strategie edukacyjne (metody):

- realizacja znanych programów edukacyjnych,
- krąg uczuć,
- rysunki,
- drama,
- przedstawienia,
- burza mózgów,
- dyskusja,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- praca w małych grupach,
- metody pedagogiki zabawy,
- happeningi,
- uroczystości szkolne,
- koncerty zespołów promujących styl życia wolny od uzależnień.

3. Strategie działań alternatywnych (metody):

- koła zainteresowań,
- koła wolontariatu,
- wycieczki,
- festyny,
- zajęcia i zawody sportowe itp.

4. Strategie interwencyjne (metody):

- interwencja w środowisku domowym ucznia,
- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę),
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

5.6 OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ ZAŁOŻEŃ PROGRAMU

Rada pedagogiczna:

- określa zadania w zakresie profilaktyki,
- określa zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych,

- zgłasza i dyskutuje problemy związane z zachowaniami ryzykownymi na terenie szkoły i sposoby radzenia sobie z nimi.

Wszyscy pracownicy szkoły:

- konsekwentnie działają na rzecz profilaktyki, realizują cele i zadania ujęte w programie,
- zgłaszają w miarę potrzeb oczekiwania i zmiany związane z korektą i uzupełnieniem działań podejmowanych w ramach profilaktyki.

Dyrektor szkoły:

- monitoruje pracę nauczycieli i pracowników psychologiczno-pedagogicznych w zakresie profilaktyki,
- inicjuje i organizuje przedsięwzięcia określone w programie.

Nauczyciele:

- współpracują z instytucjami wspierającymi wychowanie i profilaktykę, z pracownikami psychopedagogicznymi szkoły i dyrekcją szkoły,
- integrują zespół klasowy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczniów klas pierwszych,
- realizują programy prewencyjne bądź elementy tych programów zaakceptowane przez Radę Pedagogiczną i dyrekcję szkoły,
- biorą udział w szkoleniach na temat profilaktyki; mają możliwość samodzielnego opracowywania programów prewencyjnych,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji uczniów w klasie. Wyposażają uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Prowadzą działania mediacyjne w sytuacji konfliktu między uczniami,
- realizują zadania zawarte w programie we współpracy z rodzicami uczniów,
- prowadzą szkolenia w ramach spotkań z rodzicami.

Pracownicy psychologiczno-pedagogiczni:

- koordynują działania dotyczące zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów oraz analizują przyczyny niepowodzeń szkolnych,
- określają formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- podejmują działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktyczno - Wychowawczego w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli,
- wspierają działania opiekuńczo-wychowawcze wynikające z niniejszego programu,
- prowadzą współpracę z instytucjami wspierającymi realizację zadań profilaktycznych.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Zagrożenia, jakie niesie świat - bezpieczeństwo

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z normami społecznymi obowiązującymi w szkole i wdrażanie się do ich respektowania. • Zapoznanie z zasadami BHP. • Zapoznanie uczniów z procedurami postępowania w sytuacjach trudnych/zagrażających życiu lub zdrowiu (w sytuacji pożaru, powodzi) oraz telefonami alarmowymi. • Opracowanie planu dyżurów nauczycieli w trakcie przerw na terenie szkoły. • Opracowanie i zapoznanie uczniów z zasadami bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły, podczas wyjść i wycieczek szkolnych. • Monitoring wizyjny na terenie szkoły. 	Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas Nauczyciele specjaliści
Wdrażanie uczniów do zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie tematyki na lekcjach wychowawczych. • Spotkania tematyczne z przedstawicielami Policji i Straży Miejskiej. 	Wychowawcy Pedagodzy Psycholodzy Dyrektor Nauczyciel BRD

Profilaktyka uzależnień

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Diagnoza zjawiska zagrożenia uzależnieniami.	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie badań zagrożeń współczesnego świata, które dotyczą społeczności szkolnej, analiza i opracowanie wniosków z tych badań. • Zapoznanie z wynikami i wnioskami członków Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców. • Uwzględnienie wypracowanych wniosków w pracy wychowawczej z uczniami. 	Zespół ds. ewaluacji Dyrekcja szkoły
Kształtowanie świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami.	<ul style="list-style-type: none"> • Dostarczanie uczniom wiedzy na temat szkodliwości substancji uzależniających. • Organizacja spotkań uczniów i rodziców ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką uzależnień. 	Wychowawcy Nauczyciele Rodzice Psycholodzy szkolni Pedagodzy szkolni Dyrekcja

	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja spotkań szkoleniowych dla nauczycieli z zakresu profilaktyki uzależnień. • Propagowanie wiedzy na temat zagrożeń uzależnieniami, – stosowanie zróżnicowanych form i metod docierania do zainteresowanych – uczniów, rodziców i nauczycieli. • Prowadzenie zajęć z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki. • Praca indywidualna i grupowa z uczniami – rozmowy wspierające, wychowawcze, interwencje profilaktyczne, oddziaływania terapeutyczne. 	
Trening umiejętności właściwego reagowania w sytuacji pojawienia się czynników ryzyka uzależnienia.	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie akcji informacyjnych oraz realizowanie programów profilaktycznych. • Rozmowy indywidualne z uczniami. • Realizacja celów profilaktycznych wynikających z klasowych planów wychowawczych. • Korzystanie z pomocy instytucji wspierających szkołę w zakresie profilaktyki – Gdańskiego Centrum Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Towarzystwa Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko” i innych. • Stosowanie procedur określających reagowanie w przypadku zagrożenia uczniów uzależnieniem. • Przestrzeganie zasad zakazu używania i posiadania środków uzależniających na terenie szkoły. 	Wychowawcy Pedagodzy szkolni Psycholodzy szkolni Dyrekcja

Zapobieganie zachowaniom agresywnym, przemocowym.

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Przeciwdziałanie przemocy i agresji.	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżące diagnozowanie występowania problemu agresji i przemocy poprzez obserwacje uczniów. 	Wychowawcy Specjaliści Nauczyciele

	<ul style="list-style-type: none"> • Trening umiejętności radzenia sobie z emocjami, sytuacjami trudnymi, stresem, niepowodzeniami szkolnymi. • Podejmowanie działań integrujących grupy rówieśnicze, zespoły klasowe, zapobieganie wykluczeniu. • Promowanie postaw akceptacji i życzliwości wobec innych, pomagania sobie, pracy na rzecz drugiej osoby. • Pomaganie uczniom w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, mediacje rówieśnicze. • Ustalenie norm i zasad współdziałania na poziomie klasowym. • Podejmowanie interwencji w sytuacji ujawnienia lub podejrzenia wystąpienia cyberprzemocy (sms-y, poczta elektroniczna, komunikatory, portale społecznościowe). • Reagowanie na każde zachowanie agresywne uczniów podczas wszystkich zajęć lekcyjnych oraz przerw. • Otoczenie szczególną opieką uczniów dotkniętych przemocą i wdrożenie odpowiednich procedur (Niebieska Karta). • Współpraca z instytucjami (MOPR, Policja, Kuratorzy Sądowi). 	Rada Rodziców
Trening umiejętności zachowania się w momencie wystąpienia zachowań agresywnych/ przemocowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmowy wychowawcze z uczniami. • Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne prowadzone przez psychologów • Zawieranie kontraktów mających na celu wypracowanie poprawy zachowania. • Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób akceptowany społecznie. • Kształtowanie umiejętności udzielania pomocy i wsparcia rówieśnikom znajdującym się w trudnej sytuacji – wdrażanie uczniów klas starszych do udzielania innym tzw. pierwszej pomocy przed psychologiczną. 	Wychowawcy Nauczyciele Nauczyciele specjaliści Rodzice Specjaliści współpracujący ze szkołą – kuratorzy, pracownicy poradni Pedagodzy Psycholodzy

Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne
Opieka nad uczniami z trudnościami edukacyjnymi.	<ul style="list-style-type: none">• Indywidualizacja nauczania, dostosowanie form i metod pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych (IPET, zajęcia ze specjalistami).• Dokonywanie systematycznej diagnozy potrzeb uczniów i uwzględnianie jej zaleceń w pracy z uczniem.• Całościowa analiza przyczyn niepowodzeń szkolnych dzieci oraz podejmowanie działań naprawczych – współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia, współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę (MOPR, Sąd).• Kształtowanie nawyków intelektualnych, rozwijanie ciekawości poznawczej oraz pasji.• Monitorowanie prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów.• Prowadzenie działań związanych z wyborem dalszej drogi edukacyjnej w klasach 7-8 – doradztwo zawodowe.	Wychowawcy Nauczyciele specjaliści Dyrekcja Psycholodzy Pedagodzy Pedagodzy specjaliści Nauczyciele doradztwa zawodowego

5.7 PROCEDURA EWALUACJI

Ewaluację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego zajmuje się powołany w szkole zespół ds. ewaluacji, który wyniki swojej pracy przedstawia na zakończenie roku szkolnego.

6. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE ZE SZKOŁĄ W REALIZACJI ZADAŃ WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNYCH

Współpraca z rodzicami:

1. Systematyczne spotkania nauczycieli z rodzicami.
2. Zebrania ogólne rodziców, Rady Rodziców spotkania z Dyrektorem Szkoły.

3. Indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami.
4. Tematyczne spotkania dla rodziców ze specjalistami.
5. Zapoznanie rodziców z:
 - zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno – wychowawczymi w danej klasie i szkole,
 - przepisami dotyczącymi zasad oceniania klasyfikowania i promowania uczniów,
 - organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej, harmonogramem zajęć poza lekcyjnych organizowanych przez szkołę,
 - Statutem Szkoły.
6. Udział rodziców w podejmowaniu różnych decyzji istotnych dla pracy szkoły: Rada Rodziców, rady klasowe rodziców, indywidualne inicjatywy rodziców.
7. Współdziałanie z rodzicami podczas organizowania wycieczek uczniów – wycieczki, biwaki i inne imprezy.
8. Zapraszanie rodziców do współdziałania w realizacji niektórych zagadnień programowych.
9. Angażowanie rodziców do wykonywania prac na rzecz szkoły.
10. Uhonorowanie rodziców najbardziej zaangażowanych w prace na rzecz szkoły – wręczenie podziękowania podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego.

Współpraca szkoły ze środowiskiem:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna:

- korzystanie z zaleceń poradni podczas pracy z uczniem mającym trudności w nauce lub zaburzenia w zachowaniu,
- kierowanie uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi na badania, konsultacje,
- zapraszanie pracowników na spotkania z nauczycielami, rodzicami prowadzenie warsztatów, szkoleń.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- finansowanie obiadów oraz zakupu podręczników i przyborów szkolnych dzieciom z rodzin najuboższych,
- współdziałanie uczniów w akcjach dobroczynnych, organizowanych przez MOPR, np.: „Podziel się posiłkiem”,
- udział pedagoga szkolnego w spotkaniach dotyczących: zakładania Niebieskiej Karty, Posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.

3. Policja/Straż Miejska:

- spotkania uczniów z policjantem – pogadanki nt. „Bezpieczna droga do szkoły”, „Przestępczość i odpowiedzialność nieletnich”, „Bezpieczeństwo w czasie ferii zimowych i wakacji letnich”,
- współpraca w zakresie rozwiązywania poważnych problemów wychowawczych z uczniami.

4. Świetlica środowiskowa:

- ścisły kontakt w zakresie zapewniania opieki, pomocy dydaktyczno- wychowawczej i materialnej dzieciom z rodzin najuboższych i zagrożonych,
- współpraca w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom z tych rodzin.

5. Kościół:

- udział sztandaru szkolnego w uroczystościach kościelnych o wymowie patriotycznej (np. 3 Maja, Święto Niepodległości),
- udział przedstawicieli kościoła w uroczystościach szkolnych,
- udział w rekolekcjach wielkopostnych.

6. Sąd:

- współpraca w zakresie przydzielania kuratorów sądowych uczniom wchodzącym w konflikt z prawem,
- spotkania i rozmowy z kuratorami nt. podopiecznych (sytuacja rodzinna, wyniki w nauce, zachowaniu).

7. Szkoły:

- organizowanie międzyszkolnych imprez sportowych,
- współpraca podczas organizowania konkursów przedmiotowych,
- udział nauczycieli w pracach komisji egzaminacyjnych.

8. Dom Dziecka:

- systematyczny kontakt z wychowawcami w sprawie wychowanków.

9. Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień:

- konsultacje,
- szkolenia,
- dofinansowanie projektów profilaktycznych.